

Boshoven

Bebouwde kom

(Over)leven in een woonwijk

De bebouwing in Boshoven is verspreid over verschillende periodes ontstaan. Zo stammen de oudste woningen uit de jaren '50 en zijn de nieuwste delen pas gerealiseerd na de eeuwwisseling. Doordat er in de naoorlogse delen van de wijken veel relatief oude woningen aanwezig zijn biedt dit kansen voor gebouw-bewonende soorten. De kans is groot dat je bij een bezoek aan deze delen van de wijken in het voorjaar zal worden opgevrolijkt door het 'getjilp' van een kolonie huismussen. Deze soort maakt zijn nest vaak onder de onderste rij dakpannen van woningen. Behalve de huismus maken ook gierzwaluwen en soorten als de gewone dwergvleermuis gebruik van de bebouwing om hun jongen groot te brengen. Deze dieren hebben hun verblijfplaatsen vaak onder het dak of in de spouwmuur. Helaas zijn er weinig gegevens bekend van de aanwezigheid van vleermuizen in de wijk, maar op grond van het bouwjaar mag je verwachten dat er op zijn minst een kolonie gewone dwergvleermuizen aanwezig is. Door de verbeterde isolatie en moderne bouwtechnieken zal je deze soorten minder vaak aantreffen in recente nieuwbouwwijken dan in de oudere delen van deze woonwijken.

Huismus (G.J. Assnink)

Gebiedsfoto (Google streetview)

Sommige soorten hebben niet zo veel nodig om zich staande te houden. De egel en de steenmarter zijn nachtelijke avonturiers die zich hebben weten te vestigen in woonwijken. De egel kan je 's nachts in je tuin aantreffen wanneer hij tussen de beplanting op zoek is naar kevers, slakken of regenwormen. Deze insecten zijn de egel zijn belangrijkste voedsel. Omdat de egel niet genoeg voedsel kan vinden in een enkele tuin zijn groene verbindingen belangrijk voor deze soort. De vele schuttingen in Oud-Boshoven en Oda maken het de egel samen met de wegen daarom lastig. De meeste waarnemingen van de egel waren in de vorm van verkeersslachtoffers...

De Sint-Oda kerk en de begraafplaats vervullen unieke functies voor veel soorten in de wijk. Zo vormen de grafstenen belangrijke groeiplaatsen voor een grote variatie aan (korst)mossen, zoals muurschotelkorst en groot dooiermos. Daarnaast is het binnenklimaat in een kerk in de winter vrij zacht. Dit maakt de kerk een geschikte overwinteringsplaats. Een soort die vaak gebruik maakt van kerktorens om te overwinteren is de gewone grootoorvleermuis, al zijn van deze soort geen waarnemingen bekend. Ook vlinders zoals de dagpauwoog maken gebruik van ruimtes in de kerktoren om te overwinteren. Tijdens de winter teert deze vlinder op zijn vetreserves terwijl hij zijn energiegebruik naar een minimum brengt, zodat hij in de lente weer kan uitvliegen.

Ook verschillende soorten lieveheersbeestjes zoeken in de winter de warmte van soortgenoten op en kunnen dan op rommelzolders in grote groepen worden aangetroffen. Verschillende soorten lieveheersbeestjes? Inderdaad, in Boshoven en Oda zijn wel 12 verschillende soorten lieveheersbeestjes waargenomen. Voorbeelden zijn het zevenstippelig lieveheersbeestje, het citroenlieveheersbeestje, het heidelieveheersbeestje en het harlekijnlieveheersbeestje. Deze 12 soorten vormen 20% van het totaal aantal soorten wat in Nederland voorkomt. Zo zie je maar dat er in woonwijken soms ook verassend veel biodiversiteit te vinden is!

Gebiedskenmerken

Oppervlakte	68,25 ha
Functie	bewoning
Bodem	antropogeen
Overige	woonwijk

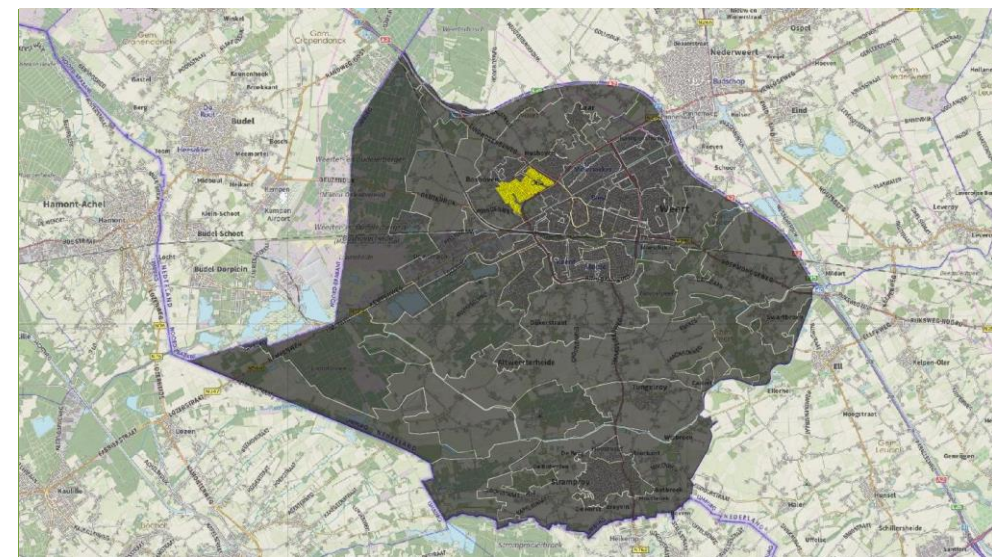
Het Landschap

Boshoven is een uitgestrekte wijk, gelegen in het noordwesten van de gemeente Weert. Naast het agrarische buitengebied zijn er enkele woonbuurten in dit gebied gelegen. Oud-Boshoven is de oudste buurt in Boshoven en wordt omgeven door het stedelijk gebied van Weert. In dit buurtschap bestaat een zachte overgang tussen het agrarisch- en het stedelijk gebied. In vergelijking met de buurt Oda bevinden zich in Oud-Boshoven relatief veel grotere tuinen.

De buurt Oda is in de jaren '70 van de vorige eeuw ontwikkeld ten oosten van Oud-Boshoven. Deze buurt vormde hiermee een aansluiting tussen Oud-Boshoven en het stedelijk gebied van Weert.

Het openbaar groen bestaat in deze wijken vooral uit gazons met bomen en de tuinen zijn vaak grotendeels verhard. In de wijken zijn weinig waterelementen aanwezig.

Ten zuiden van beide buurten loopt de Ringbaan Noord en ten Oosten grenst de buurt Oda aan de Eindhovenseweg. Deze weg vormt een belangrijke toegangsweg tussen de A2 en het stedelijk gebied van Weert.

Merel (Istock)

Rups van de helmkruid-
vlinder (E. Witter)

Egel (G. Assink)

Breiende bijen

De diversiteit aan planten die in tuinen en het openbare groen aanwezig zijn bepalen in grote mate de soortensamenstelling in een woonwijk. Zo zijn er verschillende bijen- en hommelsorten waargenomen in Oud-Boshoven en Oda. Bijen en hommels weten zich vaak goed staande te houden in een stedelijke omgeving wanneer er voldoende groen aanwezig is. Eén van de waargenomen soorten is de grote wolbij. Deze soort duikt al snel op wanneer er in tuinen of parken planten aanwezig zijn met duidelijk zichtbare haren op de bladeren, zoals ezelsoor of slangenkruid. De grote wolbij dankt zijn naam namelijk aan het feit dat vrouwtjes deze haartjes gebruiken om hun nest te bekleden. Dus als je deze soort aan een comfortabel nest wil helpen, zet dan eens wat behaarde planten in je tuin.

Niet alleen voor bijen- en hommels maar ook voor andere insecten is de diversiteit van de aanwezige planten van groot belang. Insecten zijn namelijk vaak afhankelijk van specifieke plantensoorten voor hun overleving omdat ze daar hun eitjes op leggen. Deze planten noem je waardplanten. De waardplant van de atalanta, een dagvlinder, is bijvoorbeeld de grote brandnetel. Deze plant groeit al snel in de ruigere groene hoekjes van een woonwijk. Mede hierdoor is de atalanta diverse keren waargenomen in Oud-Boshoven en Oda.

Naast de grote brandnetel hebben ook andere plantensoorten het goed in een stedelijke leefomgeving. Soorten als stinkende gouwe en vogelmuur wurmen zich tussen de tegels door, richting het zonlicht. Deze soorten, die van nature volledig zijn aangepast op een rotsachtige omgeving, hebben maar weinig grond nodig om in te wortelen. Dit maakt deze soorten echte overlevers in een betegelde leefomgeving.

245 WAARGENOMEN SOORTEN (zoals bekend in Nationale Databank Flora en Fauna)				0	245	beste deelgebied 1.500	
Vogels (18 waargenomen)		Vleermuizen (0 waargenomen)		Zoogdieren (5 waargenomen)			
Ekster	Vink			Egel			
Grote bonte specht	Winterkoning			Steenmarter			
Houtduif	Staartmees			Eekhoorn			
Merel	Huiszwaluw			Konijn			
Turkse tortel	Koperwiek						
Reptielen, Amfibieën & Vissen (4 waargenomen)		Dagvlinders (25 waargenomen)		Libellen (12 waargenomen)			
Bruine kikker		Koolwitje	Koninginnepage	Houtpantserjuffer		Bruine korenbout	
Kleine watersalamander		Atalanta	Distelvlinder	Bruine winterjuffer		Kleine roodoogjuffer	
Groene kikker		Dagpauwoog	Oranjetipje	Vuurjuffer		Zwarte heidelibel	
Gewone pad		Gehakelde Aurelia	Boomblauwtje	Bruinrode heidelibel		Vuurlibel	
		Kleine vos	Citroenvlinder	Grote keizerlibel		Platbuik	
Overige Ongewervelden (135 waargenomen)		Vaatplanten (41 waargenomen)		Overige (5 waargenomen)			
Grote wolbij	Zevenstippelig lieveheersbeestje	Stinkende gouwe	Muskuskaaskruid	Gewoon smaragdsteeltje			
Akkerhommel	Kolibrievlinder	Stijf Straatliefdegras	Klein kruiskruid	Groot dooiermos			
Grasbij	Honingbij	Vogelmuur	Liggend hertshooi	Kleverig koraalzwammetje			
Huiskrekel	Gehoornde metselbij	Moederkruid	Schijnpapaver	Muurschotelkorst			
Buxusmot		Grote leeuwenbek	Grote brandnetel	Oranje druppelzwam			

Op safari in eigen tuin

Zoals eerder al is benoemd vormen de groene tuinen in woonwijken zoals Oud-Boshoven en Oda echte biodiversiteitshotspots. Van de algemene merel die broedt in bosschages in achtertuinen tot een rode lijstsoort zoals de huiskrekel. Maar ook unieke soorten zoals de kolibrievlinder, die stil hangt in de lucht terwijl hij met zijn lange roltong nectar uit bloemen eet. Je kan van alles aantreffen in je eigen achtertuin. In zo werden er door fanatieke waarnemers meer dan 100 soorten in één tuin waargenomen!

Voor al tuinen met een vijver hebben een aantrekkingskracht op vele soorten. Zo komen de kleine watersalamander en de bruine kikker gewoon voor in vijvers in tuinen. Voor deze soorten is het echter ook belangrijk dat er op het land voldoende schuilmogelijkheden aanwezig zijn zoals laag struikgewas of houtstapels. Verder kan een tuinvijver met een natuurvriendelijke oever er ook voor zorgen dat soorten zoals de houtpantserjuffer, bruinrode heidelibel of de platbuik je tuin weten te vinden. Vooral als er veel planten aanwezig zijn in de vijver is het mogelijk dat libellen en juffers daar ook eitjes gaan leggen.

Ben je benieuwd wat er op dit moment aan soorten wordt gezien ?

Neem eens een kijkje op [waarneming.nl](https://www.waarneming.nl) . Hier vullen vrijwilligers hun waargenomen soorten in. Steeds meer mensen voeren in wat ze hebben gezien. Op die manier leren we welke soorten voor kunnen komen. Deze kennis vormt een basis voor bescherming van de biodiversiteit. Wil je zelf een bijdrage leveren of soorten leren kennen ? Dan is er een app voor op je telefoon die aan de hand van foto's kan herkennen welke soort je hebt gezien. Kijk op [obsidentify](https://www.obsidentify.nl).

Wat zijn de knelpunten?

- In het openbaar groen in Weert ontbreekt diversiteit. De aanwezige boomspiegels zijn hoofdzakelijk vol geplant met dwergmispel en parkjes bestaan uitsluitend uit gazons en bomen. Het ontbreken van diversiteit in plantensoorten en gelaagdheid gaat ten kosten van de biodiversiteit.
- In Oud-Boshoven en Oda bestaan de voortuinen in sommige straten uit verharding en kunstgras. Dit soort tuinen hebben vrijwel geen waarde voor de biodiversiteit in de wijk.
- De tuinen zijn vaak afgescheiden door volledig gesloten schuttingen. Hierdoor ontbreken groene verbindingen. Doordat soorten zoals de egel in hun zoektocht naar voedsel en soortgenoten worden gedwongen om alternatieve routes te zoeken vallen er veel verkeerslachtoffers.
- Huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen zijn in Nederland afhankelijk van de aanwezigheid van verblijfplaatsen in bebouwing. In de nieuwbouwwijken in Oud-boshoven en Oda is door isolatie- en renovatiewerkzaamheden nog maar weinig overgebleven aan geschikte verblijfplaatsen.

“Weerter-soort” van dit deelgebied: de grote wolbij

Muur van wildernis (E. Witter)

Grote wolbij (N. Janssen)

Wat zijn de kansen?

- De biodiversiteit kan worden vergroot door de natuur meer ruimte te bieden in het openbaar groen. Om dit te realiseren kunnen in parken en boomspiegels zaadmengsels met inheemse kruidachtige plantsoorten worden ingezaaid. Daarnaast kunnen insectenhôtels zorgen voor een extra stimulans voor lokale insecten.
- Het is ook van belang om meer groen te creëren in de tuinen. De tegels dienen plaats te maken voor inheemse plantensoorten. Wanneer besdragende en bloemrijke struiken worden geplant zullen veel soorten hier hun voedsel en schuilplaats kunnen vinden.
- Door schuttingen te doorbreken kunnen groene verbindingen worden gecreëerd.
- Bij nieuwbouw en renovatie projecten kunnen verblijfplaatsen voor vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen worden gecreëerd door het plaatsen van nest- en vleermuiskasten.

Een beschermingsplan voor gebouwbewonende soorten

De soorten die voor hun nestlocaties helemaal afhankelijk zijn van plekken onder de dakpannen of in spouwmuren verdienen onze aandacht. Ze zijn extra kwetsbaar op het moment dat we huizen renoveren of slopen. Een manier om deze soorten actief te beschermen is een Soortenmanagementplan (SMP). In dit deelgebied de volgende soorten relevant, om middels gebiedsgerichte maatregelen te beschermen:

Soort	Geschikt ?	Bijzonderheden
Huismus	ja	
Gierzwaluw	ja	
Dwergvleermuis	ja	
Laatvlieger	ja	

Basisvoorwaarden Weerter-soort

Verbetermaatregel voor de Weerter-soort

Voedsel: De grote wolbij heeft sterke voorkeur voor bepaalde kruidachtige planten.

Plant soorten zoals kleine bergsteentijm, betonie, muurleeuwebek en bont kroonkruid in de tuin. Gebruik oude bakstenen om een muur van wildernis te maken waar deze planten op en in kunnen groeien.

Voortplanting: De grote wolbij nestelt graag in dood hout of spleten en gaten van muren.

Behoud spleten en gaten in muren en laat dood hout en oude bloempotjes staan. Plaats donsachtige planten zoals ezelsoor en stinkende ballote. De grote wolbij gebruikt deze namelijk voor de bekleding van zijn nest.

Verbinding: Grote wolbijen gebruiken groene gebiedjes als ‘stapstenen’ om zich te verplaatsen.

Zorg voor groene stroken in je tuin met de bovengenoemde kruidachtige planten. Vraag of de overburen het ook gaan doen, of begin samen een burgerinitiatief op gemeentegrond.

De “Weerter-soort” van het gebied is de grote wolbij. Deze soort is gekozen als vertegenwoordiger omdat dit deelgebied het optimale leefgebied vormt. Net als alle andere soorten heeft de grote wolbij behoefte aan voedsel, voorplantingsplekken, veilige plekken om te rusten, vocht en verbindingen tussen de verschillende delen van het leefgebied. Als het goed gaat met de ambassadeur kunnen veel andere soorten meeliften op zijn succes.

GEMEENTE

W E E R T

Econsultancy

